

31.12.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Kettunen ja Linda Soikkeli

LähiTapiolan lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseen liittyen

LähiTapiola osallistui Sosiaali- ja terveysministeriön järjestämään sidosryhmätyöpajaan liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseen. Haluamme kiittää osallistujille tarjotusta mahdollisuudesta antaa näkemys palvelujärjestelmän kehittämiseen liittyen myös lausunnon muodossa.

Suomen terveydenhuollon palvelujärjestelmän nykytilan haasteet: pula ammattilaisista sekä hidas hoitopääsy

Suomen terveydenhuoltojärjestelmän nykytilan ydinhaasteet kiteytyvät pulaan ammattilaisista sekä tarkoituksenmukaista hitaampaan hoitopääsyyn. Terveydenhuollon resurssit jakautuvat hyvin epätasaisesti yksityisen ja julkisen terveydenhuollon kesken. Terveydenhuollon ammattilaisista on pulaa ja ammattilaisia siirtyy kiihtyvällä tahdilla yksityiselle sektorille. Yksityisten palveluntarjoajien asiakkaana hoitoon pääsee nopeasti niin yleis- ja erikoislääkärin vastaanotolle kuin päiväkirurgisiin leikkauksiin. Julkisessa perusterveydenhuollossa hoitoon pääsee liian hitaasti ja hoitotakuun pidentäminen heikentää tilannetta entisestään.

LähiTapiolan marraskuussa 2024 teettämän kyselyn mukaan suomalaisten luottamus terveydenhuollon peruspalveluiden riittävyyteen on romahtanut. Kun vuonna 2021 noin 30 % suomalaisista koki, että terveydenhuollon peruspalvelut eivät ole kovin tai lainkaan riittävällä tasolla, luku oli noussut jo 43 %:iin vuonna 2024. Saman tutkimuksen mukaan nopea hoitopääsy on yksi tärkeimmistä syistä ottaa vapaaehtoinen henkilövakuutus.

Vapaaehtoisten henkilövakuutusten kysyntä on kasvanut lähes 20 % viimeisen kymmenen vuoden aikana. Perusterveydenhuoltoon käytetään lisääntyvässä määrin sairauskuluvakuutusta, vaikka vakuutuksenottajat maksavat jo veroina sairausvakuutuksesta. Yleisin diagnoosi, josta korvausta haetaan, on akuutti ylähengitystieinfektio, jota hoidetaan pääsääntöisesti erikoislääkärin vastaanotolla. Suurimmissa kasvukeskuksissa jopa kaksi kolmesta LähiTapiolan sairauskuluvakuutetusta käyttää vakuutustaan vuoden aikana. Tämän kehityksen seurauksena vakuutusten alkuperäinen ja tarkoituksenmukainen rooli julkista terveydenhuoltoa täydentävänä palveluna on heikentynyt ja vakuutusta käytetään entistä enemmän perusterveydenhuollon vaihtoehtona.

Nykykehitys ei ole kenenkään etu.

Ratkaisuehdotuksia terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseksi

LähiTapiolan näkemys on, että vahva julkinen terveydenhuolto on koko yhteiskunnan etu. Vapaaehtoisten henkilövakuutusten tehtävänä on täydentää – ei korvata – julkista terveydenhuoltoa ja tarjota valinnanvapautta sen suhteen, missä ihminen haluaa itseään hoidettavan.

31.12.2024

LähiTapiola pitää soteuudistuksen tavoitteita erittäin kannatettavina: sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä perus- ja erityistason terveyspalveluiden integraatio ja keskittyminen perusterveydenhuollon vahvistamiseen, ovat järjestelmän kestävyden ja palvelukyvyyn ylläpitämiseksi välttämättömiä. Näkemyksemme mukaan järjestelmän ja sen rahoituksen on mahdollista kokonaisuudessaan olla kestäviä myös tulevaisuuden resurssipaineet ja hoidontarpeen kasvu huomioiden, mutta tämä edellyttää uudenlaista työnjakoa julkisen ja yksityisen terveydenhuollon kesken ja palvelun tuottamisen kustannusten avointa vertailua.

Perusterveydenhuollon vahvistaminen on tärkeää inhimillisestä näkökulmasta, mutta myös siksi, että niukat terveydenhuollon resurssit on järkevää jakaa tarkoituksenmukaisesti, jotta kaikille saadaan turvattua nopea hoitopääsy ja hoidon jatkuvuus. Perusterveydenhuollon vahvistaminen mahdollistaisi myös yksityisten vakuutusyhtiöiden keskittymisen rooliimme nimenomaan täydentävänä palvelutarjoajana. Uskomme, että tällä on myös palvelujen käyttäjien ja maksajien, eli suomalaisten, kannalta kokonaiskustannuksia säästävä vaikutus.

Kansalaisten luottamus perusterveydenhuollon hoidon tarkoituksenmukaisen nopeaan saatavuuteen ja jatkuvuuteen on ensisijaisen tärkeää palauttaa. Perusterveydenhuollon osalta kansalaisille tulisi antaa selkeä palvelulupaus siitä, mitä palvelua julkisesta terveydenhuollosta on lupa saada ja missä tosiasiallisessa ajassa.

Näemme ratkaisuksi palvelujärjestelmän tarkastelun ja kehittämisen kokonaisuutena. Yhteistyötä ja keskustelua tulisi lisätä etenkin perusterveydenhuollon palveluiden osalta.

Kunnioitavasti,

LähiTapiola

Laura Miettunen
terveysvakuuttamisen
kehitysjohtaja

Eeva Salmenpohja
vastuullisuus- ja
viestintäjohtaja